

ního majetku držitelova Státním pozemkovým úřadem byli převzati tímto úřadem, takže ve službách držitele již nejsou, ale uplatňují proti vlastníku nárok ze slibu dobrovolné valorisace pensijních požitků *b u d o u c í c h*, který podle řečeného z přejímací ceny přikazován býti nemůže. Arciť je jim volno, by si proti držiteli statku, svému bývalému zaměstnavateli, nárok, který si z tvrzeného jeho slibu valorisačního proti němu činí, uplatňovali jinak, najmě pořadem práva, ať již, myslí-li, hned anebo později, až do výslužby vstoupí, ale to nemá s tímto řízením co činiti. Proto je nebylo lze odkázati na pořad práva podle § 2 čís. 7 nesp. říz., jak první soudce činí a co by bylo na místě jen tehdy, kdyby nárok, pak-li by existoval, z přejímací ceny přikázán býti musil a jen by se to nemohlo státi hned nyní proto, že jeho skutkový základ jest sporný a že tedy napřed musí býti zjištěn sporem, takže by zatím nárok musil býti vyhrazen a, kdyby jej zaměstnanci sporem vysoudili, musil by býti z přejímací ceny přikázán, kdežto, i kdyby již nyní na jisto postaven byl, nemohl by při odporu vlastníka (nebo jiného interesenta) býti přikázán. Proto bylo výrok tak upravití, jak se stalo, že se návrh na přikázání z přejímací ceny zamítá, čímž není dotčeno jejich právo, domáhati se nároku jinak. Otázka nadhozená rekursním soudem, zda sporné nároky nejsou obsaženy v III. odstavci usnesení prvního soudce, kde z přejímací ceny vyhrazena část 716.141 Kč k zajištění pensí a darů z milosti, které vlastník podle § 74 náhr. zák. bude povinen platiti, což podle rekursního soudu jest pochybno a proto zjištěno býti má, jest bezvýznamná, ježto § 74 náhr. zák. vztahuje se jen na osoby, jež dne 6. května 1921 pensi již pobíraly, což o sobě přihlašovatelé, jak řečeno, ani netvrdí, a za druhé, i kdyby se na krásně onen odstavec i na ně vztahoval, není to třeba řešiti zde, v tomto rozvrhovém řízení, nýbrž až tehdy, kdyby byly uplatňovány nároky proti fondu oním odstavcem zřízenému, kdežto zde jde o nároky nikoli proti tomuto fondu, nýbrž o nároky na přejímací cenu.

### Čís. 8425.

#### Pozemková reforma.

**Státní pozemkový úřad jest povinen platiti z přejímací ceny jak vlastníku zabraných nemovitostí, tak i všem osobám, jimž se dostalo z přejímací ceny úhrady na účet vlastníkův, úrok jen 4%, nikoliv 5%.**

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, R I 813/28.)

Rozvrhuje přejímací cenu za zabrané nemovitosti, přikázal soud první stolice bernímu úřadu k hotovému zaplacení dávku z majetku a zajišťovací jistinu pro patronátní břemena s 5% úrokem ode dne převzetí zabraného majetku. Rekursní soud k rekursu Státního pozemkového úřadu napadené usnesení potvrdil. Důvod y: Stěžovatel, dovolává se rozhodnutí nejvyššího soudu čís. sb. 7775, domáhá se

toho, by bernímu úřadu z přikázaných částek byly přiznány jen úroky 4% místo 5%. Soud rekursní nemá stížnost za opodstatněnou. V zákoně náhradovém není zmínky o tom, že se mají peníze přikázané věřitelům z přejímací ceny zúčtovati ode dne převzetí do dne zaplacení, leč o tom není pochybnosti a stěžovatel sám ani netvrdí, že by se jim úrok neměl platiti. Jest to samozřejmé, uváží-li se, že stát jako přejímatel bere ode dne převzetí z nich užítky a že na něho proto přecházejí i převzatá břemena (§ 29 náhr. zák.), takže podle obdoby § 152 třetí odstavec ex. ř. jest platiti z přejímací ceny úrok ode dne převzetí, ač zákon o této počáteční lhůtě nemá ustanovení ani pokud jde o onu část přejímací ceny, jež připadá vlastníku. Z toho, že pro tohoto stanoví úrokovou míru (původně 3%, později pak dle novely 4%), kdežto o věřitelích se nezmiňuje, jest souditi, že neměl potřebí ji výslovně určit, považuje za samozřejmé, že mají dostati zákonný 5% úrok. To vyplývá i z toho, že přejímací cena, jež jest ekvivalentem ceny tržové, která se má, není-li nic jiného umluveno, podle § 1052 obč. zák. zaplatiti při odevzdání (převzetí) věci, měla býti zaplacená v den převzetí. Poněvadž však v ten den nebylo známo, kdo z ní co dostane, a nebylo možno ji rozdělit, stát měl by ji však zaplatiti ihned, a zákon mu pouze poskytuje poshovění, až do právní moci rozvrhového usnesení (§ 60 náhr. zák.), jest patrné, že má z ní platiti, pokud jde o věřitele a jiné osoby odkázané na přejímací cenu, zákonný úrok 5%ní (sb. čís. 6137 a 7290). Na výši tohoto úroku jest beze vlivu, že vlastník sám dostane jen 4% úrok, neboť jeho postavení jako vyvlastněného jest jiné než věřitelů a jiných na přejímací cenu odkázaných osob. Kdyby zákon nebyl pro něho stanovil úrok 4%ní, bylo by i jemu platiti úrok 5%ní. Proto jest bez významu, že stát jako přejímatel v případě, kde celá přejímací cena připadne vlastníku, bude z ní platiti jen 4% úrok, v případech, kde naň nezbude ničeho, 5% a ve případech smíšených jednak 4%ní a jednak 5%. Zákon pro vlastníka stanovil horší postavení již i tím, že část přejímací ceny naň připadající nemusí mu býti vyplacena hotově, nýbrž zapsána do náhradové knihy a jest nevypověditelnou jeho pohledávka, kdežto pohledávky věřitelů, pokud nejsou převzaty, jest třeba vyplatiti hotově a ohledně převzatých mohou věřitelé uplatniti právo výpovědi, pokud jim přísluší podle smlouvy.

N e j v y š š í s o u d změnil usnesení nižších soudů v ten rozum, že Státní pozemkový úřad má platiti z částek přikázaných z přejímací ceny k hotovému zaplacení nikoli 5%, nýbrž jen 4% úrok.

#### D ů v o d y:

Rozhodnutí 6137 a 7290 sb. n. s., na něž se tu odvoláváno, řešila zásadní otázku, zda Státní pozemkový úřad jest povinen platiti z přejímací ceny ode dne převzetí nemovitosti do zaplacení ceny, pokud se týče té které přikázané částky úrok, výše úroku však nebyla předmětem šetření, nýbrž tato otázka probírána byla teprv později a rozřešena roz-

hodnutím čís. 7775 sb. n. s. v ten rozum, že zákon ukládá Státnímu pozemkovému úřadu co do úrokové míry k placení toliko úrok 4%ní. K důvodům v rozhodnutí čís. 7775 uvedeným doložiti sluší, že v době vydání náhradového zákona čís. 329/20 a jeho novely čís. 220/22 byl úrok, který platily veřejné pokladny z peněžitých vkladů, velice nízký (po převratu jistý čas dokonce jen 1%ní), takže úrok 3%ní, pokud se týče 4%, jež stanoví § 50 a 59 náhr. zák. a s jeho zmocněním vl. nař. čís. 221/22, odpovídal úplně tomuto běžnému úroku z kapitálů na úrok uložených, ba jej dokonce částečně převyšoval, a již z toho plyne, že nebylo úmyslem zákonodárce ukládati Státnímu pozemkovému úřadu úrok vyšší. Úrok 4% § 59 náhr. zák. jest tedy pro závazek Státního pozemkového úřadu k bývalému vlastníku převzatých nemovitostí a tím i ke všem osobám, jimž se z přejímací ceny ve smyslu téhož § 59 na jeho účet náhrady dostalo, úrokem zákonným, takže obecný zákonný úrok 5% pro poměr ten neplatí.

### Čís. 8426.

**Žaloba podle § 823, první věta, obč. zák. není přípustná proti odkazovníku. Lze ho postihovati jen žalobou jednotlivou, ať již žalobou podle § 823, druhá věta, obč. zák. anebo žalobou jiného druhu, najmě i žalobou z obohacení.**

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, Rv I 1644/27.)

Žalobě o vrácení odkazu procesní soud první stolice vyhověl, o d v o l a c í s o u d žalobu pro tentokráte zamítl. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalobkyně, mimo jiné z těchto

#### d ů v o d ů:

Žalobkyně domáhá se na žalované vrácení odkazu, jehož tato nabyla na základě písemné závěti ze dne 21. března 1923 jako odkazovnice z pozůstalosti po Konrádu N-ovi, manželu žalobkyně, dne 15. května 1923 zemřelém. Svě oprávnění k tomuto nároku odůvodňuje žalobkyně, jak ze žaloby zřejmo, že o sobě tvrdí, že jí náleží pozůstalost, jelikož při jejím projednávání a odevzdávání na základě uvedené písemné závěti nebylo dbáno toho, že mezi žalobkyní a zůstavitelem byly dne 22. září 1925 uzavřeny smlouvy dosud neodvolané, obsahující smlouvu dědickou, kterou se manželé ustanovili vzájemně dědici. Opírá tudíž žalobkyně své oprávnění k uplatnění žalobního nároku zřejmě o silnější dědické právo než bylo ze závěti, které bylo podkladem projednání pozůstalosti. Z toho, co uvedeno, jest zřejmo, že nejde o dědickou žalobu podle § 823 věty první obč. zák. Tato jest podle zákona přípustná proti právnímu držiteli pozůstalosti, jemuž byla pozůstalost odevzdána nebo jeho dědici nebo kupiteli pozůstalosti nebo proti státu, jemuž připadla jako odúmrt' nebo proti zvítězivšímu dědickému žalobci.